

Achtergrond over Don Bosco en het gevangeniswezen

Stage in de gevangenis

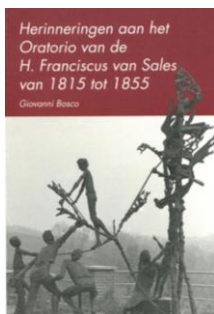
In het kader van zijn stage in het Convict (1941-1944) ging Don Bosco vaak samen met don Cafasso naar de gevangenis. Don Cafasso was in die tijd hét voorbeeld van het apostolaat (= zending) bij gevangenen.

Hij ging er samen met zijn priesterstudenten catechese geven, sacramenten toedienen en materiële noden verlichten. Hij was dan ook vooral bekend als de priester van de ter dood veroordeelden. 68 keer heeft hij een ter dood veroordeelde begeleid naar de galg en bleef om te troosten tot hij gestorven was.

Don Bosco vertelt in zijn 'Herinneringen aan het oratorio'* over zijn hevige emoties wanneer hij de eerste keer in de gevangenis komt. Hij komt kokhalzend buiten van wat hij ter plaatse gezien heeft. Er waren toen vier gevangenis in Turijn. Twee voor vrouwen, twee voor mannen, jong en oud door elkaar.

In deze 'Herinneringen' besluit hij zijn beschouwing met de gekende verzuchting 'wie weet, als deze jongeren buiten de gevangenis een vriend hadden, die zorg voor hen draagt, hen assisteert, hen op zondagen onderricht in de godsdienst, wie weet zouden zij zich dan wellicht ver houden van hun ondergang of zou minstens het aantal van hen die terug in de gevangenis komen verminderen'. Dat wordt Don Bosco's levensproject.

Wellicht was Don Bosco de man niet voor het gevangenis apostolaat zoals don Cafasso dat was. Vanuit de geborgenheid van zijn gezin was hij niet opgewassen tegen het ruwe, immorele, onmenselijke leven in de gevangenis. Zijn kracht lag eerder in een grote preventieve aandacht opdat jongeren niet in de gevangenis zouden belanden.



*De Memorie dell'Oratorio (Herinneringen aan het Oratorio) is een van de meest persoonlijke en levendige geschriften van Don Bosco. Dit werk was immers voor Don Bosco een soort 'geestelijk testament' waarin hij zijn naaste medewerkers de krachtlijnen van zijn aanpak en spiritualiteit wou meegeven als oriëntatie voor de toekomst.

De werking van de jeugdgevangenis

In 1845 kwam er in Turijn een eigen jeugdgevangenis. 'De Generale' is een verbeteringshuis voor minderjarige jongens die er ondergebracht werden door hun ouders wegens onhandelbaarheid. Of die veroordeeld waren door de politieraad omwille van een (ernstige) overtreding.

De verantwoordelijken van de staat deden een beroep op de Broeders van de H. Petrus in boeien, een Franse congregatie, opgericht door de priester Charles Fissiaux van Marseille. Zoals de naam van de congregatie aangeeft (H. Petrus in de boeien) was die congregatie opgericht om jeugdgevangenen open te houden.

Charles Fissiaux beschrijft in een van zijn boeken de doelstellingen en de pedagogische aanpak in de Generale.

De jonge 'delinquenten' (gevaarlijke jongeren en jongeren in gevaar) werden in drie groepen ingedeeld. Afhankelijk van de zwaarte van hun problematiek.

Het doel van hun verblijf was een betere toekomst voorbereiden, hen redden van de (morele en menselijke) ondergang, hen straffen (voor wie het nodig had) en hen verbeteren.

De opvoedingsmethodes die gebruikt werden waren onderwijs, cultuur, werk, muziek, zang en catechese, groepsarbeid, stilte en afzondering.

De hoogste klasse mocht bezoek ontvangen van familie, brieven schrijven en kregen ook een vergoeding voor handenarbeid.

Don Bosco en de jeugdgevangenis

In zijn beginperiode waren de gevangenen één van de terreinen waar Don Bosco zijn priesterlijk ambt uitoefende. Onder al die strafinrichtingen was er één waarvoor hij een bijzondere voorkeur had: de Generale.

Don Bosco kwam vaak in de Generale omdat hij er biecht hoorde en catechese gaf. Zo kon hij goed zien hoe men er werkte. We zien hem later in het oratorio bijna dezelfde werkmethodes gebruiken.

Zijn betrokkenheid op de werking van en het leven in de gevangenis blijkt ook uit zijn medewerking als 'peter'. Op 21 november 1846 wordt een vereniging voor peterschappen opgericht. De bedoeling was dat ze jongeren die uit de gevangenis ontslagen werden, zouden opvangen en een nieuwe toekomst bezorgen. Don Bosco was één van de 57 eerste leden van deze vereniging.

We mogen er zeker vanuit gaan dat Don Bosco veel geleerd heeft uit de werkwijze in de Generale en heel wat elementen heeft overgenomen in zijn eigen pedagogie.

In dat kader past ook de wandeling die Don Bosco met de jongens uit de gevangenis gemaakt heeft. De hoogste klasse mocht wel eens op uitstap of een wandeling maken, dat maakte deel uit van hun systeem.

In de films over Don Bosco wordt dit gebeuren voorgesteld als een heldhaftig verhaal, als zou Don Bosco daar een huzarenstuk hebben uitgehaald. Dit gegeven is zwaar overdreven en dienen we zeker te relativieren. Don Bosco stapte eigenlijk gewoon mee in een bepaald systeem dat was uitgewerkt. Hij heeft het waarschijnlijk wel met zijn eigen stijl ingevuld en vormgegeven. Een eigen stijl die we later nog meer aan bod zien komen in zijn herfstwandelingen.